

ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Дір Ігор Юрійович

*Надзвичайний і Повноважний Посол України,
Заслужений юрист України,
кандидат юридичних наук, доцент, докторант,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»*

Одним із окремих положень, які висвітлені в Угоді про асоціацію між Україною і Європейським Союзом, було утворення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Набрала чинності дана Угода 1 січня 2016 року, але поступова лібералізація торгівлі між сторонами розрахована на 10 років. Зона вільної торгівлі передбачає:

- скасування як Україною, так і Євросоюзом ввізних мит на більшість товарів;
- визначення правил походження товарів;
- приведення Україною технічних регламентів, санітарних та фітосанітарних заходів у відповідність до європейських;
- встановлення сторонами режиму найбільшого сприяння доступу до ринку послуг;
- впровадження Україною правил ЄС у галузі публічних закупівель;
- спрощення митних процедур, попередження шахрайства, контрабанди тощо у галузі транскордонного переміщення вантажів;
- створення в Україні прозорого механізму захисту прав інтелектуальної власності [1].

З моменту набрання чинності Угоди ЄС скасував 94,7% тарифних мит на промислові товари. На решту товарів мита мали бути скасовані до 2023 року. У свою чергу Україна відмінила 49,2% мит на промислові товари. До 2023 року ця частка мала становити 96%, крім транспортних засобів, де перехідний період встановлений до 2026 року [2].

Після початку повномасштабної війни в Україні ЄС продовжував активно підтримувати нашу державу, у тому числі й у торгівлі. Так, 30 травня 2022 року держави-члени Євросоюзу ухвалили Регламент 2022/870 Європейського Парламенту та Ради про тимчасові заходи лібералізації торгівлі, які доповнюють торговельні пільги, що застосовуються до українських товарів відповідно до Угоди про асоціацію [3]. Починаючи з червня 2022 року, цим Регламентом ЄС

скасував тарифи та квоти на весь імпорт з України на цілий рік. У подальшому дія Регламенту була продовжена ще на рік [4].

Лібералізація торгівлі між сторонами призвела до того, що держави-члени ЄС стали основним торговельним партнером України. Після набуття чинності ЗВТ у 2016 році торгівля між державами почала поступово збільшуватися, і 2023 року експорт України досяг позначки 23,3 млрд дол. США, а імпорт – 32,6 млрд дол. США (рис. 1).

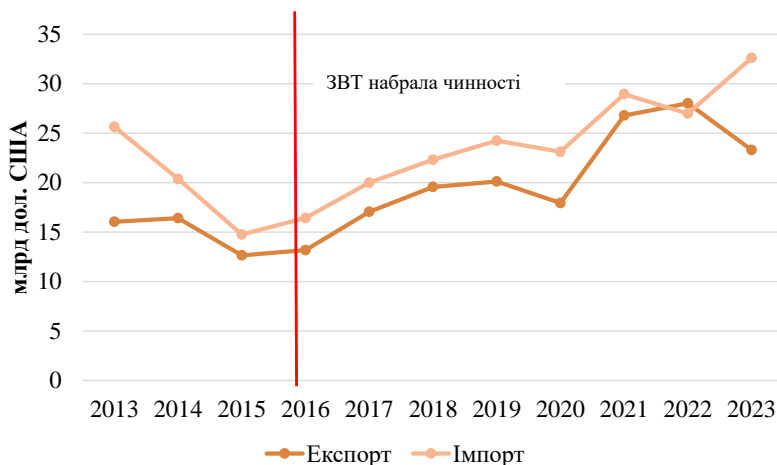

Рис. 1 Двостороння торгівля між Україною та ЄС, 2013–2023 роки, млрд дол. США

Джерело: складено автором за [5; 6]

Що стосується основного експортно-імпортного партнера України серед держав-членів ЄС, то 2023 року Україна найбільше експортувала до Польщі на 4,7 млрд дол. США, а імпортувала – на 6,6 млрд дол. США. Також важливими експортно-імпортними партнерами для України стали Німеччина, Румунія, Словаччина тощо (рис. 2).

У 2022 році Україна у товарному вираженні найбільше експортувала зерно, олію та насіння. На експорт цих товарних категорій у сукупному припало 10,7 млрд дол. США. Щодо імпорту, то Україна імпортує з Євросоюзу переважно товари з доданою вартістю (рис. 3).

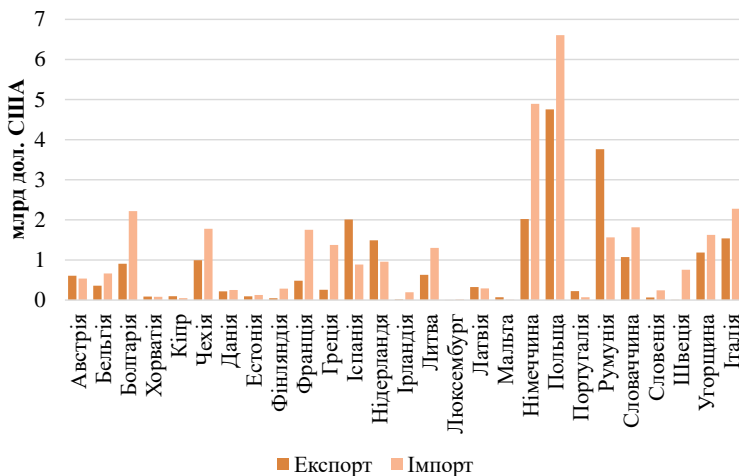

Рис. 2. Частка держав-членів в експортно-імпорتنних операціях України, 2023 рік, млрд дол. США

Джерело: складено автором за [6]

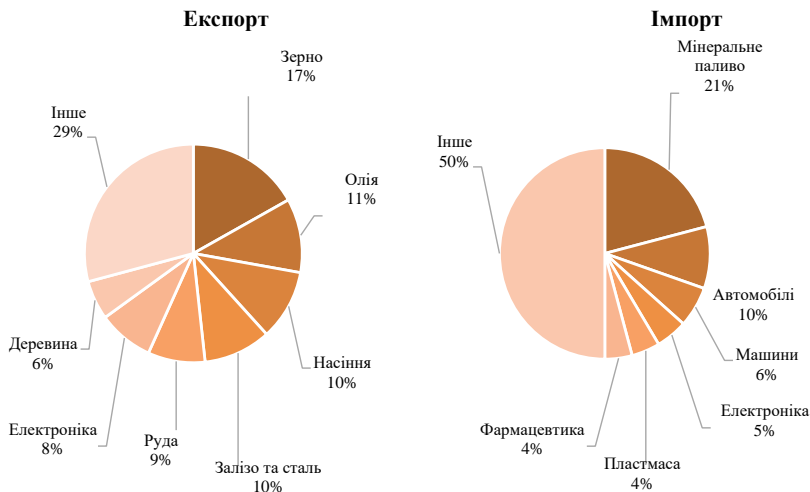

Рис. 3. Структура експорту та імпорту України до та з Європейського Союзу, 2022 рік, млрд дол. США

Джерело: складено автором за [7]

Отже, Європейський Союз – найважливіший торговельний партнер України. Торговельні відносини між нашими сторонами регулюються

відповідно до зони вільної торгівлі, яка почала функціонувати 2016 року. Після початку війни Євросоюз в односторонньому форматі скасував всі мита та квоти на імпорту України, що призвело до збільшення торгівлі між державами. При цьому основним експортно-імпорнтним партнером України у 2023 році була Польща.

Список використаних джерел:

1. Представництво України при Європейському Союзі. Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/torgovelo-ekonomichne-spirovbitnictvo-ukrayina-yes/zona-vilnoyi-torgivli-mizh-ukrayinoyu-ta-yes> (дата звернення: 19.02.2024).
2. European Commission. EU-Ukraine Deep and Comprehensive Free Trade Area. URL: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-ukraine-deep-and-comprehensive-free-trade-area#:~:text=The%20EU%20and%20Ukraine%20have,face%20when%20exporting%20to%20Ukraine> (дата звернення: 19.02.2024).
3. Official Journal of the European Union. Regulation (EU) 2022/870 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on temporary trade-liberalisation measures supplementing trade concessions applicable to Ukrainian products under the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022R0870> (дата звернення: 20.02.2024).
4. Урядовий портал. Європейський Союз офіційно скасував мита на українські товари. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevropejskij-soyuz-oficijno-skasuvav-mitana-ukrayinski-tovari> (дата звернення: 20.02.2024).
5. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2024).
7. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/en/statistika-ta-reiestri#statistika> (дата звернення: 20.02.2024).
8. TradeMap. URL: <https://www.trademap.org/Index.aspx> (дата звернення: 20.02.2024).